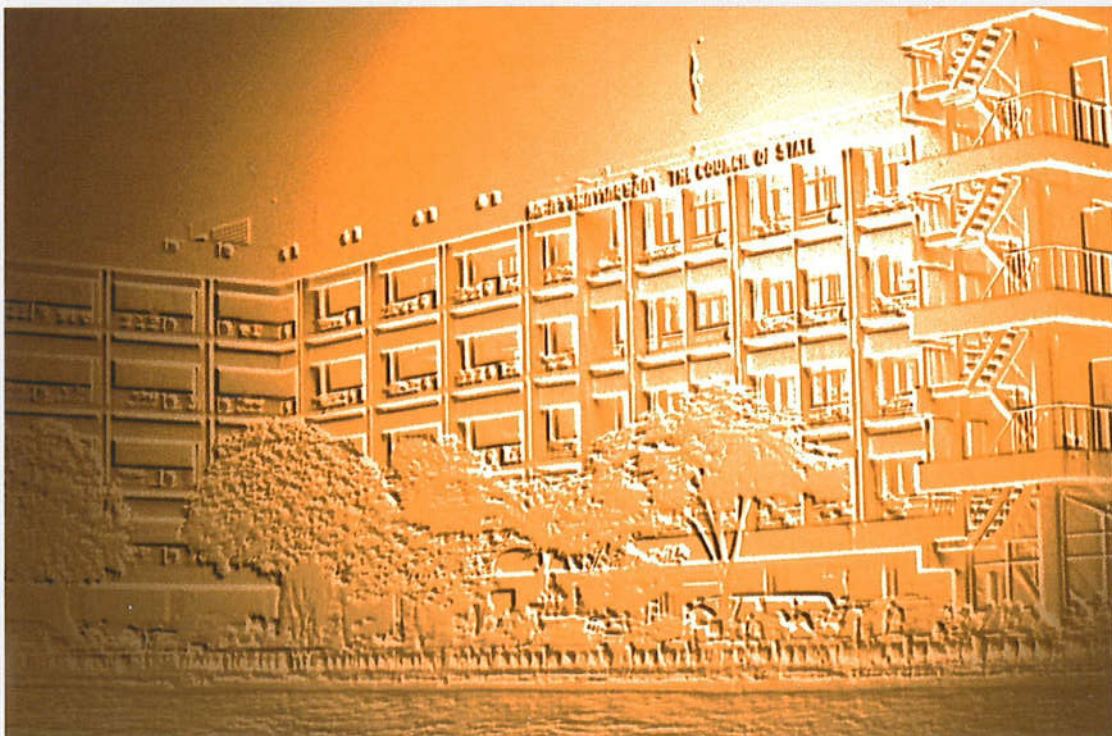

รายงาน

ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างการทางปกครองของ
ตามพระราชบัญญัติวิสามัญพิจารณาร่างการทางปกครอง พ.ศ. 2539
ประจำปี พ.ศ. 2542

ชัยท้งาโตย

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างการทางปกครองของ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

**รายงาน
ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. 2539**

ประจำปี พ.ศ. 2542

จัดทำโดย

**คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
ประจำปี พ.ศ. 2542

จัดทำโดย

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ออกแบบ/พิมพ์ที่

บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์ จำกัด

5/37-41 ถนนรองเมืองซอย 5 เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

โทร. 214-4660, 214-4370, 214-3860

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1	
คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	
1. องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	1
2. ผลการปฏิบัติงาน	3
ส่วนที่ 2	
ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	
1. การเป็นฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	5
2. การจัดฝึกอบรมและสัมมนา	5
3. การให้บริการจัดวิทยากรเพื่อบรรยายเผยแพร่ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ	11
4. การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่	12
5. การให้บริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์	13
ส่วนที่ 3	
การประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาติดตามผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539	
1. กระทรวงสาธารณสุข	14
2. กรุงเทพมหานคร	17
3. กระทรวงการคลัง	20
ส่วนที่ 4	
แนวทางการปรับปรุงการใช้บังคับกฎหมายและการพัฒนากฎหมายในระยะต่อไป	
1. แนวทางการปรับปรุงการใช้บังคับกฎหมาย	23
2. การพัฒนากฎหมายในระยะต่อไป	24
ส่วนที่ 5	
ภาคผนวก	
1. การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง	27
2. การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง	30
3. การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง	32
4. การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	36
5. การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย	38
6. การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง	40
7. การร้องขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. 2539	42

บทนำ

รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2542 ของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ฉบับนี้เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นตามมาตรา 11 (5) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ที่บัญญัติให้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราว ตามความเหมาะสมแต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติราชการทางปกครองให้ดีขึ้นโดยมีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2542 คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้จัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เป็นการกล่าวถึงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตลอดจนผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ ในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่สอดส่องดูแลให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

ส่วนที่ 2 ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในส่วนที่เกี่ยวกับงานวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เป็นการแสดงถึงผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในส่วนที่เกี่ยวกับงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ทั้งนี้ โดยที่มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ส่วนที่ 3 การประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนาติดตามผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ในส่วนนี้จะแสดงข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับผู้เข้าร่วมโครงการสัมมนาฯ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองของผู้ร่วมโครงการสัมมนาที่ได้จากการตอบแบบประเมินผล เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

ส่วนที่ 4 แนวทางการปรับปรุงการใช้บังคับและพัฒนากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในระยะต่อไป เป็นการเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้เป็นกฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ส่วนที่ 5 ภาคผนวก เป็นการสรุปความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในการตอบข้อหารือของหน่วยงานของรัฐในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

ส่วนที่ 1

คณะกรรมการ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ส่วนที่ 1 คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

1. องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 7 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2540 แต่งตั้งบุคคลดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง อันประกอบด้วย

1. นายเฉลิมชัย วสีนนท์	ประธานกรรมการ
2. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
4. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	กรรมการ
6. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
7. นายกมลชัย รัตนสกววงศ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
8. นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
9. นายชาญชัย แสวงศักดิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
10. นายวรพจน์ วิสรุตพิชญ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
11. นายสมยศ เชื้อไทย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
12. นายสุนทร มณีสวัสดิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีอำนาจหน้าที่ตามที่
พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 บัญญัติไว้ดังนี้

1. สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่
ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
2. ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
3. มีหนังสือเรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจงหรือแสดงความเห็น
ประกอบการพิจารณาได้
4. เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือ
ประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
5. จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรี
เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละครั้งเพื่อพัฒนาและ
ปรับปรุงการปฏิบัติราชการทางปกครองให้เป็นไปโดยมีความเป็นธรรม
และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. เรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

2. ผลการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีผลการปฏิบัติงานในรอบปี 2542 สรุปได้ดังนี้

2.1 งานด้านการเสนอแนะในการออกกฎกระทรวง และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ รวม 2 ฉบับ ดังนี้

(1) ร่างกฎกระทรวง ออกตามความใน (2) ของบทนิยาม “คำสั่งทางปกครอง” ในมาตรา 5 เนื่องจาก “คำสั่งทางปกครอง” ในบางกรณีอาจมีปัญหาการตีความว่าเป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่ และคำสั่งดังกล่าวมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลและประโยชน์สาธารณะ เพื่อให้การออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ดำเนินไปด้วยความเป็นธรรมรักษาประโยชน์สาธารณะได้จึงสมควรกำหนดให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาหรือให้สิทธิประโยชน์ รวมทั้งการให้หรือไม่ให้ทุนการศึกษาเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5

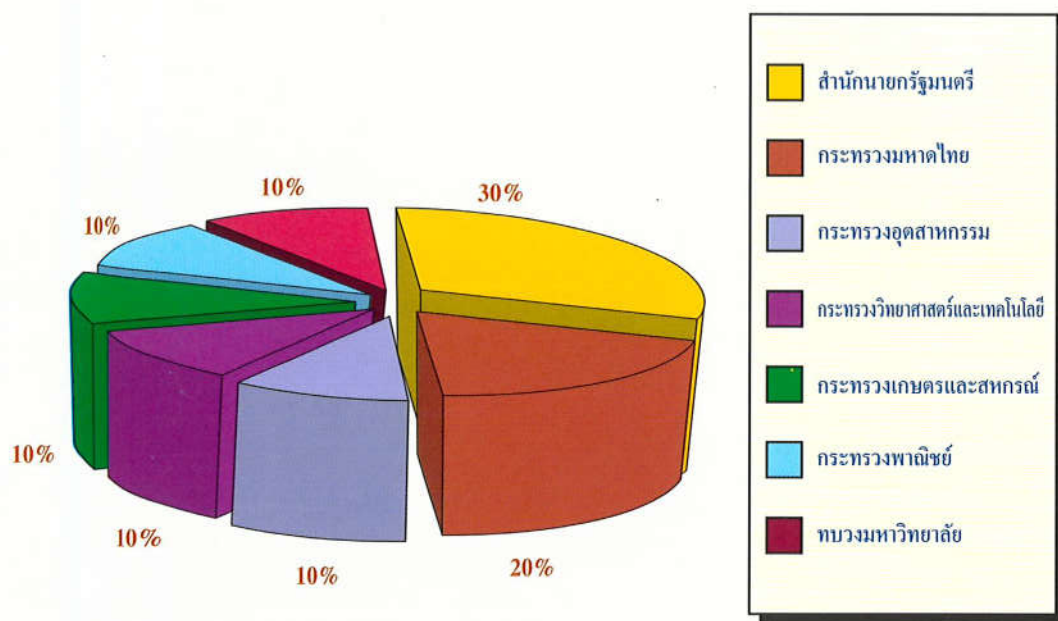
(2) ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความในมาตรา 37 วรรคสอง กำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่เป็นการปฏิเสธการก่อตั้งสิทธิของคู่กรณี การเพิกถอนสิทธิ การกำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำการ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การยกเลิกการสอบราคา การประกวดราคา หรือการประมูลราคาที่มีผู้ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการดำเนินการดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่ง

2.2 งานด้านการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 โดยการตอบข้อหารือของหน่วยงานของรัฐ รวม 7 เรื่อง (รายละเอียดดังปรากฏในส่วนที่ 5) โดยจำแนกออกเป็นหน่วยงานได้ดังนี้

สถิติการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
 แก่หน่วยงานของรัฐ
 เปรียบเทียบโดยแยกออกตามหน่วยงาน

ส่วนที่ 2

ผลงานของ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
งานวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ส่วนที่ 2 ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในส่วนที่เกี่ยวกับงานวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 10 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานฯได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว โดยมีผลงานสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การเป็นฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้นิติกรของสำนักงานฯทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และช่วยปฏิบัติงานทางด้านวิชาการและธุรการในการยกร่าง กฎกระทรวง การพิจารณาจัดทำคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการพิจารณาตอบข้อหารือของหน่วยงานของรัฐ โดยได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในรอบปี 2542 รวมทั้งสิ้น 19 ครั้ง

2. การจัดฝึกอบรมและสัมมนา

ในรอบปีงบประมาณ 2542 ที่ผ่านมาสํานักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดโครงการฝึกอบรมและสัมมนากฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสิ้น 3 โครงการ ดังต่อไปนี้

1) โครงการสัมมนาติดตามผลการบังคับใช้กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองสำหรับเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 72 คน ระหว่างวันที่ 25-26 มีนาคม 2542 ณ ห้องประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข อาคาร 7 ชั้น 8

2) โครงการสัมมนาติดตามผลการบังคับใช้กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองสำหรับข้าราชการในสังกัดกรุงเทพมหานครโดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 140 คน ประกอบด้วย ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ระดับผู้อำนวยการสำนัก รองผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการเขต และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต ณ ห้องแกรนด์ บอลรูม โรงแรมอินทรา รีเอนด์ ประตูน้ำ ระหว่างวันที่ 23-24 มิถุนายน 2542

3) โครงการสัมมนาติดตามผลการบังคับใช้กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองสำหรับ หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จำนวน 150 คน ณ ห้องกรุงธนบอลรูม โรงแรมรอยัลริเวอร์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 26-27 สิงหาคม 2542

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Work Shop)

การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการรวม 3 ครั้ง ให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร และกระทรวงการคลัง ซึ่งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินงานทางปกครอง ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อำนาจตามกฎหมายใน ลักษณะของการพิจารณาทางปกครอง และการออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งมีผลกระทบต่อสถานภาพของ สิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องดำเนินงานทาง ปกครองให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายเพื่อให้รักษาประโยชน์สาธารณะ และขณะเดียวกันก็สามารถ อำนวยความเป็นธรรมแก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งที่พึงประสงค์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติสามารถนำเอาหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่างๆ ในกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไป ปรับใช้กับกฎหมายเฉพาะที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการ สัมมนาเชิงปฏิบัติการดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่สำคัญตาม กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ หลักการพิจารณาแบบไต่สวน หลักการให้เหตุผลประกอบคำสั่งและหลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิอุทธรณ์แก่คู่กรณี เป็นต้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกฎหมายเฉพาะได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
2. เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีโอกาสเสนอปัญหาที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติตามกฎหมายวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายเฉพาะ และร่วมกันวิเคราะห์พร้อมเสนอความเห็นเพื่อเป็น แนวทางในการแก้ไขปัญหา
3. เป็นการนำเอาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานมาเป็น ตัวอย่างกรณีศึกษาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มองเห็นสภาพปัญหาที่แท้จริงและมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น
4. เป็นการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นความสำคัญและเกิดความสนใจที่จะศึกษา กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะสามารถนำไปปรับใช้ในการ ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
5. สำนักงานฯ ได้รับทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ใน การดำเนินงานทางปกครอง รวมถึงระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของ กฎหมายจากที่ประชุมสัมมนา และจากการตอบแบบประเมินผลที่สำนักงานได้จัดทำขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็น ข้อมูลในการเผยแพร่และพัฒนากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในระยะต่อไป

3. การให้บริการจัดวิทยากรเพื่อบรรยายเผยแพร่ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดส่งนิตกรของสำนักงานฯ เป็นวิทยากรออกไปบรรยายเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามความต้องการของหน่วยงานของรัฐทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม 2542 มีหน่วยงานรวมทั้งสิ้น 101 หน่วยงาน รวมการบรรยายทั้งสิ้น 223 ครั้ง และมีเจ้าหน้าที่ผู้เข้ารับฟังรวมทั้งสิ้น 17,887 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางดังนี้

เดือน	จำนวนหน่วยงาน	ครั้ง	วิ.ปกครอง	ละเมิด	จำนวนผู้เข้ารับฟัง
มกราคม	7	11	3	8	720
กุมภาพันธ์	6	8	4	4	478
มีนาคม	8	23	13	10	1,595
เมษายน	8	12	6	6	625
พฤษภาคม	14	28	12	16	2,008
มิถุนายน	11	24	10	14	1,984
กรกฎาคม	11	28	13	15	1,460
สิงหาคม	11	25	11	14	2,208
กันยายน	12	28	13	15	2,616
ตุลาคม	2	2	2	-	331
พฤศจิกายน	7	22	10	12	2,733
ธันวาคม	4	12	5	7	1,129
รวม	101	223	102	121	17,887

4. การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่

สำนักงานฯ ได้จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง 2 รายการ

1. หนังสือรวมกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

จัดพิมพ์จำนวน 30,000 เล่ม
เพื่อเผยแพร่กฎหมายให้แก่เจ้าหน้าที่
ในหน่วยงานของรัฐทั้งส่วนกลาง
ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ

2. โปสเตอร์สิทธิประชาชนตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

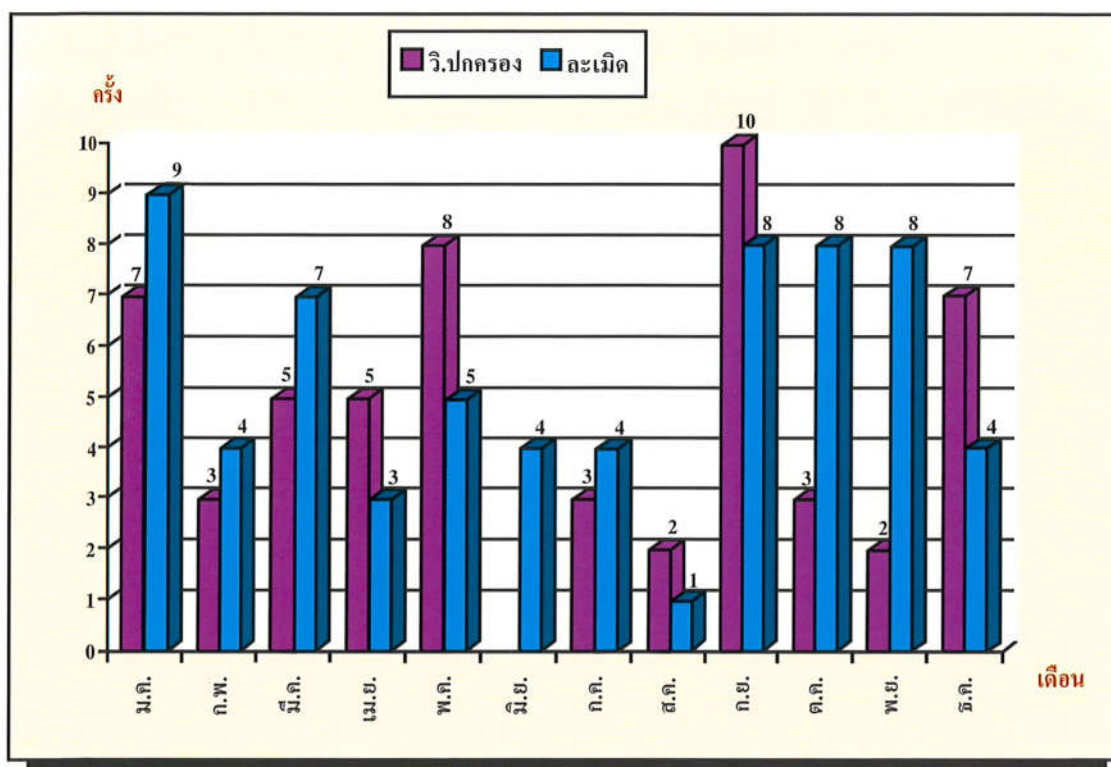

จัดพิมพ์จำนวน 16,500 แผ่น
แจกจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่
ในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ
เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน
ได้รับทราบถึงสิทธิของตนเอง
ตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

5. การให้บริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดเจ้าหน้าที่ไว้ให้บริการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนผู้สนใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 เป็นประจำโดยมีสถิติแสดงการให้บริการตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม 2542 ดังนี้

สถิติแสดงการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในปี 2542 เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกับ กฎหมายความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยจำแนกออกเป็นรายเดือน

ส่วนที่ 3

การประเมินความรู้ความเข้าใจ
ของผู้ที่เข้าร่วมโครงการสัมมนา
ติดตามผลการบังคับใช้
พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

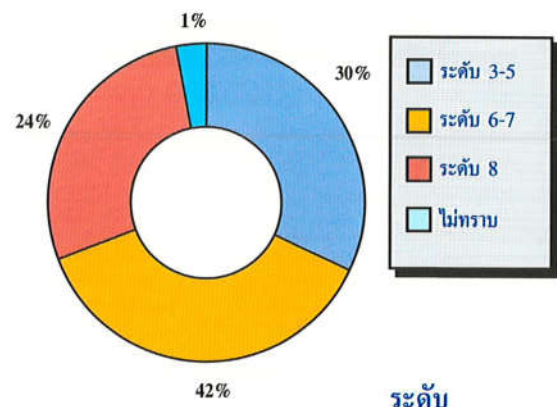
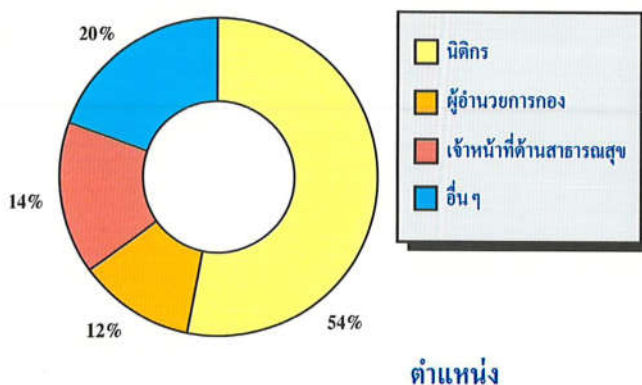
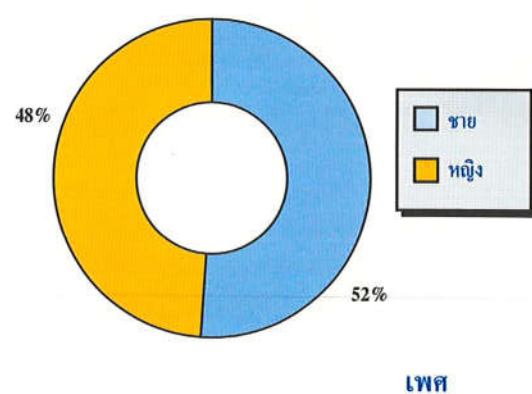
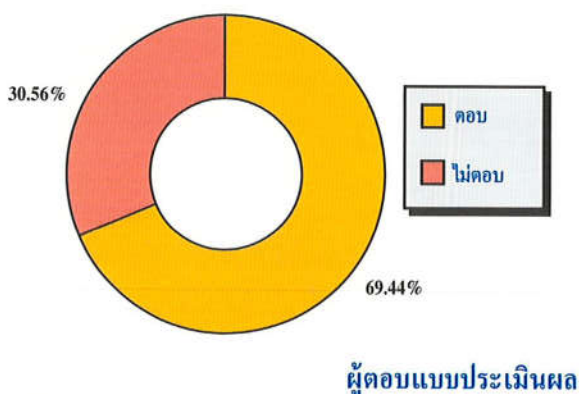
ส่วนที่ 3 การประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เข้าร่วมโครงการ สัมมนาติดตามผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

ในรอบปี 2542 ที่ผ่านมาสํานักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดโครงการสัมมนาติดตามผลการ
บังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 รวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ใน
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร และกระทรวงการคลัง เข้าร่วมโครงการสัมมนา ทั้งนี้
สํานักงานฯได้ทำการประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมโครงการสัมมนา ซึ่งผลการประเมินจำแนก
ตามหน่วยงานได้ ดังนี้

1. กระทรวงสาธารณสุข

1.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้เข้าสัมมนา

มีผู้เข้าร่วมโครงการสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน 72 คน และมีผู้ตอบแบบประเมิน
จำนวน 50 คน

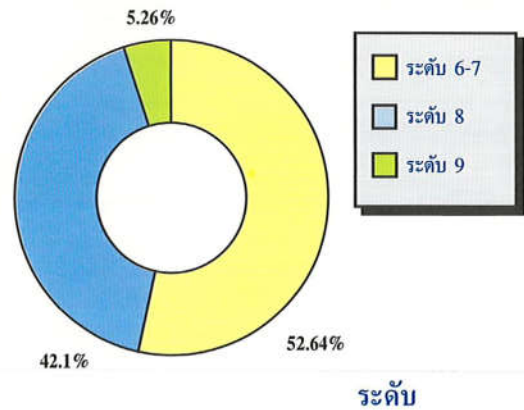
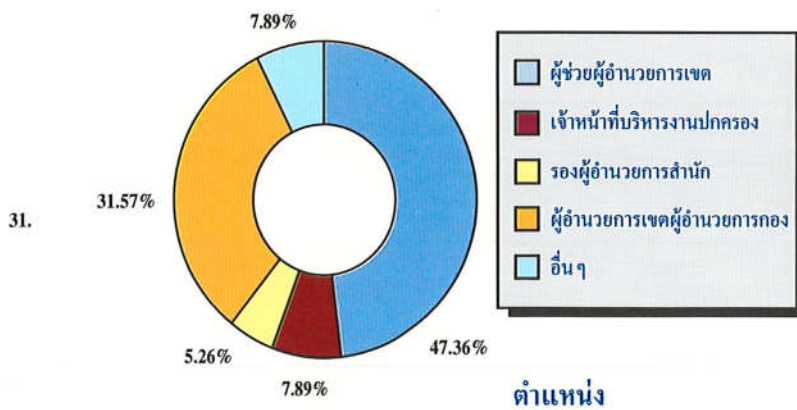
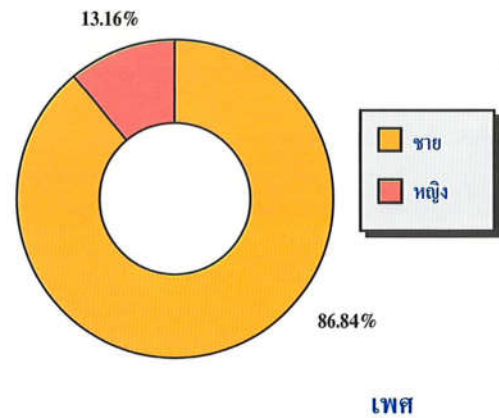
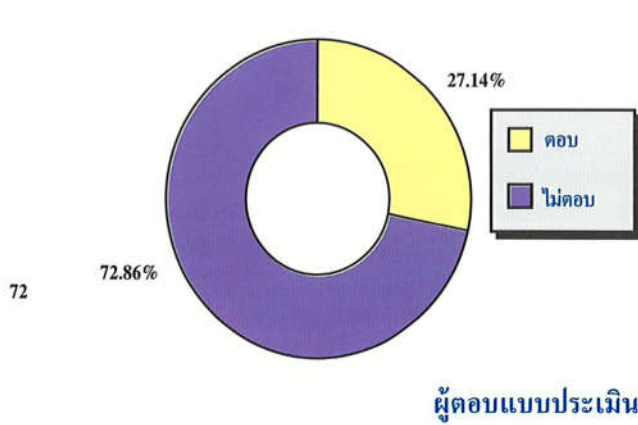
1.2 ตารางแสดงผลการประเมินความเข้าใจ

เรื่อง	เข้าใจถูกต้อง %	เข้าใจถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ยังไม่เข้าใจ %	ไม่ตอบ %
1. คำสั่งทางปกครอง	78	-	22	-
2. คู่กรณี	22	70	8	-
3. เหตุคัดค้านเกี่ยวกับความไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่	18	-	82	-
4. สิทธิของคู่กรณีในการขอตรวจดูเอกสาร ก่อนทำคำสั่งทางปกครอง	88	-	12	-
5. การให้คู่กรณีมีโอกาสทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้ง ก่อนทำคำสั่งทางปกครอง	96	-	4	-
6. หลักเกณฑ์ในการแสวงหาและตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่	94	-	6	-
7. วิธีการพิจารณาว่ากฎหมายเฉพาะมีมาตรฐานในการ ปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่ากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	88	-	10	2
8. การปฏิบัติในกรณีกฎหมายเฉพาะมีมาตรฐานในการ ปฏิบัติราชการต่ำกว่ากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	58	38	4	-
9. สิทธิของคู่กรณีที่เจ้านายความหรือที่ปรึกษา เข้ามาในการพิจารณาทางปกครอง	96	-	4	-
10. การแจ้งสิทธิอุทธรณ์	86	-	12	2
11. มาตรการบังคับทางปกครอง	84	-	12	4
12. แนวปฏิบัติเมื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายเฉพาะ แล้วไม่ได้ผลหรือได้ผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตาม กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	94	-	4	2
13. ความพร้อมของหน่วยงานในการใช้มาตรการบังคับ ทางปกครอง	66 (พร้อม)	-	22 (ไม่พร้อม)	12
14. คำสั่งทางปกครองเริ่มมีผลใช้บังคับต่อบุคคล	86	-	14	-
15. วิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครอง	28	70	2	-

2. กรุงเทพมหานคร

2.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สัมมนา

มีผู้เข้าร่วมโครงการสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน 140 คน และมีผู้ตอบแบบประเมินจำนวน 38 คน

2.2 ตารางแสดงผลการประเมินความรู้ความเข้าใจ

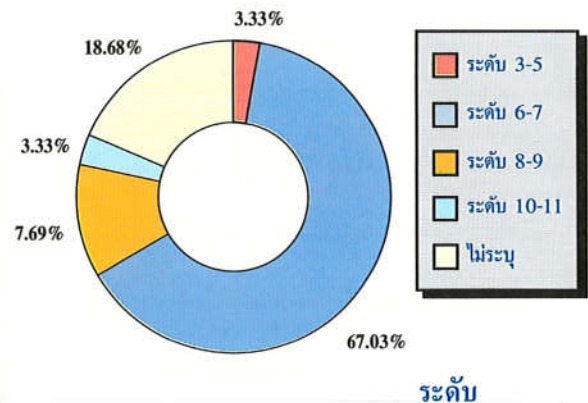
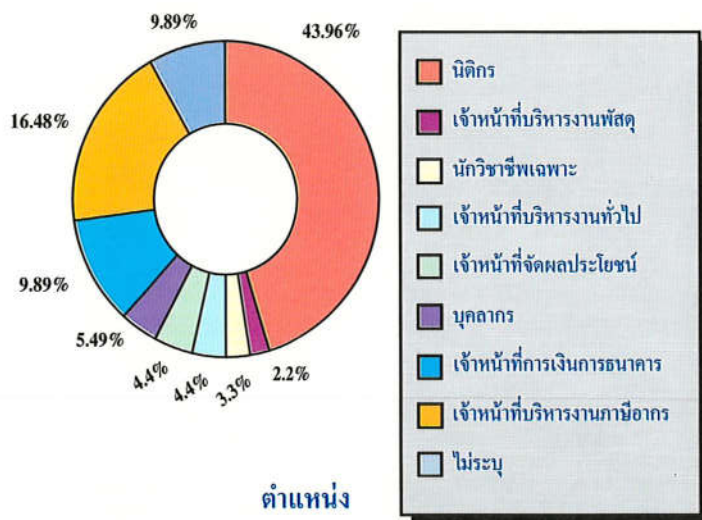
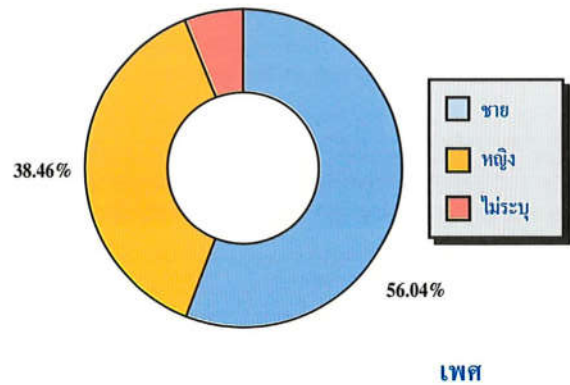
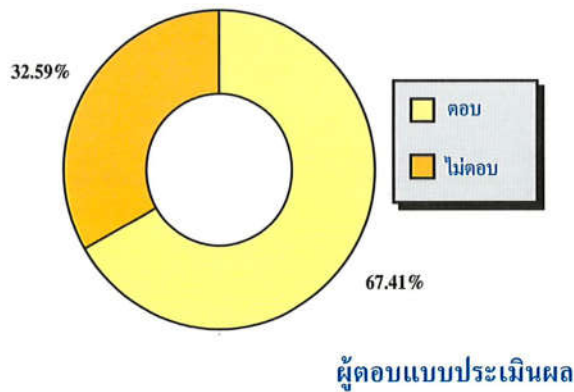
เรื่อง	เข้าใจถูกต้อง %	เข้าใจถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ยังไม่เข้าใจ %	ไม่ตอบ %
1. คำสั่งทางปกครอง	84.21	-	15.79	-
2. คู่กรณี	18.42	81.58	-	-
3. การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง	50	-	47.37	2.63
4. สิทธิของคู่กรณีในการขอตรวจดูเอกสาร ก่อนทำคำสั่งทางปกครอง	100	-	-	-
5. การให้คู่กรณีมีโอกาสทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้ง ก่อนทำคำสั่งทางปกครอง	94.74	-	5.26	-
6. หลักเกณฑ์ในการแสวงหาและตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่	94.74	-	5.26	-
7. วิธีการพิจารณาว่ากฎหมายเฉพาะมีมาตรฐานในการ ปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่ากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	86.84	-	13.16	-
8. การปฏิบัติในกรณีกฎหมายเฉพาะมีมาตรฐานในการ ปฏิบัติราชการต่ำกว่ากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	78.95	-	18.42	2.63
9. สิทธิของคู่กรณีที่จะนำทนายความหรือที่ปรึกษา เข้ามาในการพิจารณาทางปกครอง				
10. การแจ้งสิทธิอุทธรณ์	89.47	-	7.89	2.63
11. มาตรการบังคับทางปกครอง	92	-	-	2.63
12. แนวปฏิบัติเมื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายเฉพาะ แล้วไม่ได้ผลหรือได้ผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตาม กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	73.68	-	18.42	7.89
13. ความพร้อมของหน่วยงานในการใช้มาตรการบังคับ ทางปกครอง	60.53 (พร้อม)	-	31.58 (ไม่พร้อม)	7.89
14. คำสั่งทางปกครองเริ่มมีผลใช้บังคับต่อบุคคล	78.95	-	13.16	7.89
15. วิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครอง	55.26	-	31.58	10.53

3. กระบวนการคลัง

3.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้เข้าสัมมนา

มีผู้เข้าร่วมโครงการสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน 135 คน และมีผู้ตอบแบบประเมินทั้งสิ้น 91 คน

3.2 ตารางแสดงผลการประเมินความรู้ความเข้าใจ

3.2 ตารางแสดงผลการประเมินความรู้ความเข้าใจ

เรื่อง	เข้าใจถูกต้อง %	เข้าใจถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน	ยังไม่เข้าใจ %	ไม่ตอบ %
1. คำสั่งทางปกครอง	84.62	-	15.38	-
2. คู่กรณี	43.96	49.45	6.59	-
3. การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง	74.73	-	25.27	-
4. สิทธิของคู่กรณีในการขอตรวจดูเอกสาร ก่อนทำคำสั่งทางปกครอง	95.60	-	4.40	-
5. การให้คู่กรณีมีโอกาสทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้ง ก่อนทำคำสั่งทางปกครอง	92.31	-	7.69	-
6. ขอบเขตในการแสวงหาและตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่	95.60	-	4.40	-
7. วิธีการพิจารณาว่ากฎหมายเฉพาะมีมาตรฐานในการ ปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่ากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	86.81	-	13.19	-
8. การปฏิบัติในกรณีกฎหมายเฉพาะมีมาตรฐานในการ ปฏิบัติราชการต่ำกว่ากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	78.02	-	21.78	-
9. สิทธิของคู่กรณีที่ให้นำทนายความหรือที่ปรึกษา เข้ามาในการพิจารณาทางปกครอง	90.11	-	9.89	-
10. การแจ้งสิทธิอุทธรณ์	91.20	-	8.79	-
11. มาตรการบังคับทางปกครอง	90.10	-	9.90	-
12. แนวปฏิบัติเมื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายเฉพาะ แล้วไม่ได้ผลหรือได้ผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตาม กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	74.73	-	23.27	-
13. ความพร้อมของหน่วยงานในการใช้มาตรการบังคับ ทางปกครอง	67.03 (พร้อม)	-	32.97 (ไม่พร้อม)	-
14. คำสั่งทางปกครองเริ่มมีผลใช้บังคับต่อบุคคล	84.62	-	15.38	-
15. วิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครอง	63.74	-	36.26	-

ส่วนที่ 4

แนวทางการปรับปรุง
การใช้บังคับและพัฒนานกฎหมาย
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในระยะต่อไป

ส่วนที่ 4 แนวทางการปรับปรุงการใช้บังคับและพัฒนากฎหมาย วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในระยะต่อไป

โดยที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มีผลบังคับใช้จนกระทั่งปัจจุบัน เป็นระยะเวลา 2 ปีเศษแล้ว ประกอบกับเหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวขึ้นก็มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานทางปกครองมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่เหมาะสมถูกต้องตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมาย สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะได้ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการอันสอดคล้องกับหลัก “การพัฒนาประชาธิปไตย” ตามความมุ่งหมายของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ด้วย เหตุนี้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองจึงได้วางแนวทางการปรับปรุงการใช้บังคับและการพัฒนากฎหมายนี้ไว้ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการปรับปรุงการใช้บังคับกฎหมาย

1.1 การติดตามผลการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คณะกรรมการฯ กำหนดให้มีโครงการสัมมนาและฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นในลักษณะ Work shop ที่ให้มีการแลกเปลี่ยนและแสดงความเห็นในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของกฎหมายเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับกฎหมายเฉพาะที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนเพื่อให้ได้รับทราบปัญหาในทางปฏิบัติและร่วมกันแก้ไขปัญหาอันจะทำให้สามารถบังคับใช้กฎหมายในแต่ละสายงานได้อย่างถูกต้องจริงจัง มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยจะเน้นไปที่หน่วยงานของรัฐที่มีการออกคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของประชาชนเป็นหลัก

1.2 การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่

เนื่องจากการบริหารราชการนั้นวัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อบริการประชาชนแสดงให้เห็นได้ว่าประชาชนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรง ด้วยเหตุนี้จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง จึงมีการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ในรูปของแผ่นพับสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

1.3 การประชาสัมพันธ์กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

เพื่อให้การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเป็นไปอย่างกว้างขวางและสามารถเข้าถึงประชาชนให้ได้มากที่สุดจึงมีโครงการประชาสัมพันธ์กฎหมายทางวิทยุ (Spot) ในลักษณะเป็นการเผยแพร่สิทธิของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองควบคู่ไป

กับการเผยแพร่ในรูปแบบอื่นๆ โดยจะออกอากาศในสถานีวิทยุทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดเป็นระยะเวลารวม 6 เดือน สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง อันจะทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้สิทธิของตนตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.4 การสำรวจความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และเอกชนเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ในการปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายนั้นข้อมูลเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อนำมาวิเคราะห์วิจัยปัญหาต่างๆ ดังนั้น จึงมีการจัดทำแบบประเมินผลเพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เพื่อจะได้ทราบปัญหาและอุปสรรคและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

2. การพัฒนากฎหมายในระยะต่อไป

เนื่องจากสังคมมีลักษณะเป็นพลวัตไม่หยุดอยู่กับที่กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันบางครั้งไม่สามารถนำมาปรับใช้กับเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ ด้วยเหตุนี้การพัฒนากฎหมายจึงมีความจำเป็นที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเล็งเห็นจึงได้กำหนดแนวทางพัฒนากฎหมายในระยะต่อไป ดังนี้

2.1 การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ให้มีเนื้อหาครอบคลุมถึงเรื่องสัญญาทางปกครอง กล่าวคือ การดำเนินการทางปกครองนั้นมิได้มีแต่การทำคำสั่งทางปกครองเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมี การดำเนินการทางปกครองที่ทำในลักษณะสัญญาทางปกครองอีกด้วย ประกอบกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง กรณีดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาพระราชบัญญัตินี้ให้ครอบคลุมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการทางปกครองของเจ้าหน้าที่ในการทำสัญญาทางปกครอง

2.2 การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง คำสั่งทางปกครองที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้นๆ เมื่อมีผลใช้บังคับแล้วส่งผลให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองต้องปฏิบัติตามไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรืองดเว้นกระทำการหากผู้รับคำสั่งละเลยหรือฝ่าฝืนคำสั่งทางปกครองเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองก็มีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตน กล่าวคือ มาตรการบังคับทางปกครองเป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองแต่การใช้มาตรการบังคับทางปกครองนี้ยังขาดองค์กรที่จะรับผิดชอบดำเนินการโดยตรง กล่าวคือยังคงขึ้นตรงอยู่กับเจ้าหน้าที่เป็นผู้ออกคำสั่งทางปกครองว่าจะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือไม่ บางครั้งเจ้าหน้าที่อาจมีความลังเลใจเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือมีภารกิจอื่นมากจนทำให้เห็นว่าการใช้มาตรการบังคับทางปกครองเป็นการสร้างภาระที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การสนับสนุนให้ตั้งหน่วยงานของรัฐที่มีความรู้ความชำนาญในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยเฉพาะก็จะทำให้การใช้บังคับกฎหมายต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 5

ภาคผนวก

98/2542

ข้อกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง
กรมการปกครอง

กรมการปกครองได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ มท 0305/5232 ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2541 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลุดมธัญญาร้องเรียนว่า นาย ก. กำนันตำบลลุดมธัญญา อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ในฐานะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลุดมธัญญา ไม่สุจริตต่อหน้าที่ นายอำเภอตากฟ้าได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า นาย ก. มีส่วนได้เสียในกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดมธัญญา จึงได้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์พิจารณา ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์มีคำสั่งจังหวัดนครสวรรค์ ที่ 1108/2541 ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2541 สั่งให้ นาย ก. พ้นจากตำแหน่งกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลุดมธัญญา แต่ในคำสั่งดังกล่าวมิได้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งไว้

ต่อมา นาย ก. ได้มีหนังสือลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2541 อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้กรมการปกครองพิจารณาดำเนินการ

กรมการปกครองได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า

1. กรณีนี้ นาย ก. จะต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลุดมธัญญาการที่ นาย ก. อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงไม่ถูกต้องตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

2. คำสั่งจังหวัดนครสวรรค์ ที่ 1108/2541 ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2541 ที่สั่งให้ นาย ก. พ้นจากตำแหน่งกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลุดมธัญญาไม่ได้ระบุถึงสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์ หรือโต้แย้งไว้ ดังนั้น สิทธิที่จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งจึงต้องเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ดังกล่าว แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ นาย ก. สามารถอุทธรณ์ได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

กรมการปกครองจึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวข้างต้นถูกต้องหรือไม่ เพื่อจะได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า

1. กรณีคำสั่งทางปกครองซึ่งได้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งการยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้งและระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งไว้แล้วตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ถ้าคู่กรณีมิได้ยื่นคำอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง หรือยื่นคำอุทธรณ์เมื่อพ้นระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือโต้แย้ง ต้องถือว่าคำอุทธรณ์ดังกล่าวไม่มีผลเป็นการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 เพราะคู่กรณีได้ทราบอยู่แล้วว่าจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อใครภายในระยะเวลาเท่าใด

2. คำสั่งทางปกครองที่ไม่ได้ระบุถึงสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ ถือเป็นกรณีที่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 กล่าวคือ คำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ได้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือ การโต้แย้งไว้ด้วย จึงไม่อาจทราบได้ว่าจะต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวต่อใคร ภายในระยะเวลาเท่าใด และมีผลทำให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครองดังกล่าวตามมาตรา 40 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 การยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีได้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองดังกล่าวตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 นั้น เนื่องจากความบกพร่องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวนั่นเองที่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ดังนั้น จึงไม่เป็นเหตุให้การยื่นอุทธรณ์ต้องเสียไป

อนึ่ง กรณีนี้สามารถแก้ไขได้โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยส่งหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าวไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาคำอุทธรณ์ต่อไปตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และสมควรแจ้งการดำเนินการดังกล่าวให้คู่กรณีทราบด้วย

การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง
การไฟฟ้านครหลวง

นาย ค. พนักงานการไฟฟ้านครหลวง ได้ถูกให้ออกจากงาน เนื่องจากขาดงานบ่อยครั้งในรอบปีปฏิทิน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร นาย ค. ได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากงาน ซึ่งการไฟฟ้านครหลวงไม่มีข้อกำหนดทางวินัยให้อุทธรณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่เนื่องจากคำสั่งให้ออกจากงานเป็นคำสั่งทางปกครอง นาย ค. จึงมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวง (ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง) ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 กรณี ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงต้องรายงานให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาต่อไป ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ข้อ 2 (14) ซึ่งกำหนดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้แก่ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง

การไฟฟ้านครหลวงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ตามกรณีดังกล่าวจะหมายถึงผู้ใด

สรุปความเห็น

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า

1. ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงอาศัยอำนาจตามข้อ 24 (2) ของข้อบังคับว่าด้วย การบรรจุ การแต่งตั้ง และการถอดถอนพนักงาน พ.ศ.2506 ในการออกคำสั่งให้พนักงานการไฟฟ้านครหลวงออกจากงานโดยเหตุหย่อนสมรรถภาพในอันที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งข้อบังคับดังกล่าวมิได้กำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ไว้ จึงต้องนำหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาใช้บังคับ

2. จากข้อเท็จจริงที่พนักงานผู้รับคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงแล้ว ซึ่งหากผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ดังกล่าว ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงจะต้องรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังคณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวง ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ.2510 บัญญัติให้ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงกำหนดและผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวงในการจัดการและดำเนินการของการไฟฟ้านครหลวง ดังนั้น คณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวงจึงอยู่ในฐานะผู้ควบคุมชั้นเหนือขึ้นไปตามนัยข้อ 2 (14) ของกฎกระทรวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

เรื่องเสร็จที่

เรื่อง

หน่วยงานที่ขอหารือ

ข้อเท็จจริง

415/2542

การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง

กรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์

กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีหนังสือ ค่วนมาก ที่ พณ 0704/977 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2542 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ค่วนมาก ที่ นร 0601/451 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2542 แจ้งผลการพิจารณาข้อหารือของกรมทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการสิ้นสุดของเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 8) มีความเห็นสรุปได้ว่า สำนักจุฬาราชมนตรี มีอาจถือได้ว่าเป็นบุคคลธรรมดา และเมื่อสำนักจุฬาราชมนตรีมิใช่นิติบุคคลและมีใช่บุคคลธรรมดา จึงไม่มีสภาพบุคคล การจดทะเบียนให้สำนักจุฬาราชมนตรีมีสิทธิในเครื่องหมายรับรอง จึงไม่ถูกต้องตาม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แต่โดยที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้พิจารณาเห็นว่าพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ไม่ได้มีบทบัญญัติให้อำนาจนายทะเบียนในการเพิกถอนเครื่องหมายรับรองในกรณีนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงขอหารือว่าจะมีวิธีการและขั้นตอนอย่างไรในการดำเนินการเพิกถอนตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

กรมทรัพย์สินทางปัญญาขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

1. เครื่องหมายรับรองที่จดทะเบียนไว้โดยสำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่า เป็นการจดทะเบียนไม่ถูกต้องจะเพิกถอน คำสั่งจดทะเบียนดังกล่าวโดยอาศัยมาตรา 49 มาตรา 50 และมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ได้หรือไม่

2. หากสามารถเพิกถอนได้ ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจเพิกถอนและจะมีวิธีการและขั้นตอนอย่างไรในการดำเนินการเพิกถอนตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

3. การเพิกถอนคำขอจดทะเบียนดังกล่าวจะมีผลประการใด และตั้งแต่เมื่อใด

สรุปความเห็น

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า

1. การจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองให้แก่สำนักจุฬาราชมนตรี ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 8) ได้วินิจฉัยว่า เป็นการ จดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น จะเพิกถอนโดยอาศัยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ได้หรือไม่ และต้องดำเนินการอย่างไร ในประเด็นนี้เห็นว่า โดยที่การจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ได้ก่อให้เกิดสิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่ผู้ขอจดทะเบียนในการใช้เครื่องหมายรับรองนั้นกับสินค้าหรือบริการ

ของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพหรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้านั้น หรือเพื่อรับรองเกี่ยวกับสภาพคุณภาพชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการนั้น จึงถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลในการก่อให้เกิดสิทธิแก่บุคคลผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรอง การจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามบทนิยามในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ด้วย และย่อมอยู่ภายใต้บังคับบท บัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯตามนัยของ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้ทำคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเกิดจากความผิดพลาดของตนขึ้น โดยหลักกฎหมายปกครองทั่วไป เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั้นหรือผู้บังคับบัญชาย่อมสามารถเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้เสมอ ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก็ได้นำหลักกฎหมายปกครองทั่วไปนี้มาบัญญัติไว้ให้ชัดเจนในเรื่องของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในมาตรา 49 มาตรา 50 มาตรา 51 และมาตรา 52 และโดยที่ปัจจุบันวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองดังกล่าวแล้ว การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองในกรณีนี้จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ด้วย

2. การจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์เนื่องจากสิทธิในเครื่องหมายรับรองสิทธิตามกฎหมายแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนไว้ การเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวจึงต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้เหตุที่จะให้เพิกถอนตามมาตรา 49 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ผู้ซึ่งมีคำสั่งรับจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองจะเป็นผู้มีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนดังกล่าวตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง ซึ่งในกรณีนี้เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ นร 0601/451 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2542 ถึงอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ 8) ที่ได้วินิจฉัยว่าการจดทะเบียนให้สำนักจุฬาราชมนตรีมีสิทธิในเครื่องหมายรับรองไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องถือว่ากรมทรัพย์สินทางปัญญาได้รู้ถึงเหตุที่จะเพิกถอนคำสั่งจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองในวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว

สำหรับการเพิกถอนการจดทะเบียนดังกล่าว นั้น นายทะเบียนจะต้องดำเนินการโดยการออกคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลเป็นการระงับสิทธิของบุคคลที่มีอยู่ตามคำสั่งทางปกครองเดิม ดังนั้น การดำเนินการจึงต้อง

เป็นไปตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาและการจัดทำคำสั่งทางปกครอง ซึ่งให้สิทธิกรณีที่จะได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครองมีโอกาสโต้แย้งก่อนตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

ในส่วนจากรูปแบบของคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนนั้น โดยที่การจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง จะต้องมีการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง คำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนนี้จึงสมควรทำเป็นหนังสือ โดยจะต้องระบุเหตุผลในการเพิกถอนไว้ด้วยตามมาตรา 37 และเมื่อคำสั่งดังกล่าวอาจอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้ตามมาตรา 44 ในคำสั่งเพิกถอนจึงต้องระบุกรณีที่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์การยื่นคำอุทธรณ์และระยะเวลาสำหรับอุทธรณ์ไว้ด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา 40

3. การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองจะมีผลให้คำสั่งรับจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองสิ้นผลลงตามมาตรา 42 วรรคสอง ซึ่งเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจเรียกให้ผู้ซึ่งครอบครองหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองดังกล่าวส่งคืนหนังสือนั้นหรือให้นำหนังสือนั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแสดงการสิ้นผลของคำสั่งรับจดทะเบียนได้ตามความในวรรคสามแห่งบทบัญญัติเดียวกัน ในส่วนที่ว่าการเพิกถอนนี้จะมีผลตั้งแต่เมื่อใดนั้น แม้ตามมาตรา 50 ได้บัญญัติให้การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตได้ แต่โดยที่กรณีนี้มีเหตุจำเป็นใดๆ ที่จะต้องให้การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองมีผลย้อนหลังหรือมีผลในอนาคต การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองในกรณีนี้ จึงสมควรเป็นไปตามหลักทั่วไปที่ให้มีผลตั้งแต่วันที่ให้มีคำสั่งเพิกถอน เป็นต้นไป

เรื่องเสร็จที่
เรื่อง

หน่วยงานที่ขอหารือ
ข้อเท็จจริง

525/2542

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (กรณีการสั่งซื้อหุ้นเพิ่ม
ทุนของธนาคารออมสิน)

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ขอให้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการ
ปกครองให้ความเห็นในข้อหารือของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับปัญหาการเพิกถอนคำ
สั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า กระทรวงการคลัง
ได้มีหนังสือ ขอให้สำนักนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นกรณีการใช้อำนาจของประธาน
กรรมการธนาคารออมสินในการสั่งซื้อหุ้นเพิ่มทุนของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ
จำกัด(มหาชน) โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามนัยมาตรา
7 (6) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 ว่าคำสั่งซื้อหุ้นเพิ่มทุนโดย
ประธานกรรมการธนาคารออมสินเป็นคำสั่งทางปกครองและสามารถนำบทบัญญัติ
เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ.2539 มาใช้บังคับแก่กรณีดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร คณะกรรมการวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครองได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงการ
คลัง(กรมบัญชีกลาง)แล้ว สรุปความได้ว่า ข้อหารือของกระทรวงการคลังที่ว่าคำสั่ง
ซื้อหุ้นสามัญเพิ่มทุนโดยประธานกรรมการธนาคารออมสินเป็นคำสั่งทางปกครอง
หรือไม่นั้น กระทรวงการคลังมีความประสงค์ขอหารือรวม 3 ประการ คือ

1) คำสั่งของประธานกรรมการธนาคารออมสินที่มีถึงผู้อำนวยการธนาคาร
ออมสินให้ซื้อหุ้นเพิ่มทุนธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด(มหาชน) เป็นคำสั่ง
ทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือไม่

2) คำสั่งของธนาคารออมสินโดยผู้อำนวยการธนาคารออมสินที่สั่งซื้อหุ้น
สามัญเพิ่มทุนไปถึงธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด(มหาชน) เป็นคำสั่งทาง
ปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯหรือไม่

3) คำสั่งตาม 1) และ 2) ดังกล่าวอาจถูกเพิกถอนได้ตามพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า

1. คำสั่งของประธานกรรมการธนาคารออมสินที่สั่งให้ผู้อำนวยการธนาคารออมสินซื้อหุ้นสามัญเพิ่มทุนของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เป็นเพียงกลไกการปฏิบัติงานภายในองค์กรของคณะกรรมการ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง
2. คำสั่งของธนาคารออมสินโดยผู้อำนวยการธนาคารออมสินที่สั่งซื้อหุ้นสามัญเพิ่มทุนของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) นั้น เป็นการทำคำสั่งรองรับคำเสนอขายหุ้น ซึ่งเป็นกระบวนการทำสัญญาซื้อขายตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่มีการใช้อำนาจรัฐแต่ฝ่ายเดียวบังคับแก่เอกชนแต่อย่างใด คำสั่งดังกล่าว จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองด้วยเช่นกัน
3. เมื่อทั้งสองกรณีข้างต้นไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาใช้บังคับกับกรณีนี้ได้

เรื่องเสร็จที่
เรื่อง

หน่วยงานที่ขอหารือ
ข้อเท็จจริง

550/2542

หารือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 กรณีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย พนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ที่ กษ 1500/5701 ลงวันที่ 22 เมษายน 2542 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย นาย ก. พนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เนื่องจากเป็นทนายความให้กรียาเป็นโจทก์ฟ้อง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ต่อศาลแรงงานกลางในคดีเรื่องผิดข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างและเรียกค่าเสียหายซึ่งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เห็นว่าการกระทำความผิดของ นาย ก. เป็นการกระทำในเรื่องส่วนตัวและไม่ได้ขออนุญาตจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ แม้ว่าการไปว่าความ จะใช้วิธีขออนุญาตลาพักพ่อนก็ตาม ซึ่งเป็นมูลความผิดวินัยตามข้อ 6 (4) (8) ของข้อบังคับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ว่าด้วยวินัยการสอบสวนและการลงโทษสำหรับพนักงานและคนงาน พ.ศ.2541 ต่อมา นาย ก.ได้อุทธรณ์และขอให้ยกเลิกคำสั่งโดยอ้างว่าเป็นคำสั่ง ทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้จึงขอหารือว่ากรณีดังกล่าวเป็นการโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 หรือไม่ ถ้าเป็นการโต้แย้งแล้ว คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยดังกล่าวถูกต้องหรือไม่

สรุปความเห็น

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนองค์การ อุตสาหกรรมป่าไม้แล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยตามกรณีดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครอง หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มีความเห็นว่า มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้นิยามคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” ให้หมายความว่า การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผล เป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว ฉะนั้น กรณีจึงต้องพิจารณาว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลหรือไม่ ซึ่งเมื่อ พิจารณาข้อเท็จจริงตามกรณีที่หารือมานี้ปรากฏว่า ผู้อำนวยการองค์การ อุตสาหกรรมป่าไม้ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยนายสุภรัตน์ฯ

โดยอ้างมูลกรณีความผิดวินัยฐานกระทำการที่ไม่เหมาะสมและเป็นปฏิกิริยาต่อองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ซึ่งเป็นนายจ้างและเป็นการไม่อุทิศเวลาให้แก่กิจการขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ตามข้อ 6 (4) และ (8) ของข้อบังคับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ว่าด้วยวินัยการสอบสวน และการลงโทษสำหรับพนักงานและคนงาน พ.ศ.2541 ซึ่งการสอบสวนความผิดทางวินัยตามมูลกรณีดังกล่าวเป็นเพียงขั้นตอนของการเตรียมการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง(คำสั่งลงโทษทางวินัย) ซึ่งตรงกับความหมายของคำว่า “การพิจารณาทางปกครอง” ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ก็จริง แต่การดำเนินการดังกล่าว ยังไม่มีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ถูกสอบสวน ต่อเมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าผู้ถูกสอบสวนได้กระทำความผิดวินัยจริง จึงจะมีการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งเป็น “คำสั่งทางปกครอง” โดยสรุป คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวจึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ดังนั้น การที่นายสุภรัตน์ฯ ได้ทำหนังสือร้องขอให้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าวจึงไม่เป็นการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองต่อไป

เรื่องเสร็จที่
เรื่อง

หน่วยงานที่ขอหารือ
ข้อเท็จจริง

551/2542

หารือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 กรณีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทบวงมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงกรณีปรากฏว่า มีผู้จัดทำหนังสือเวียนแจ้งบุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ เพื่อขอให้ร่วมลงชื่อเรียกร้องให้มีการแต่งตั้งผู้ตรวจบัญชี และตรวจสอบหลักฐานเอกสารทางการเงินของสโมสรสุโขทัยธรรมมาธิราช เนื่องจากสโมสรสุโขทัยธรรมมาธิราชแจ้งว่าได้มีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีและดำเนินการบริหารงานตามระบบบัญชีอย่างถูกต้อง และการกระทำดังกล่าวมุ่งที่จะทำลายชื่อเสียงและสร้างความเสื่อมเสียแก่คณะกรรมการบริหารสโมสรฯ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่สมาชิก ต่อมา นาย ก. อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่จัดทำหนังสือเวียนดังกล่าวได้คัดค้านคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงโดยอ้างว่าอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 12 และมาตรา 5 (1) ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 และมีส่วนได้เสียเนื่องจากเป็นคู่ความในคดีอาญาของศาลจังหวัดนนทบุรีระหว่างนาย ก. โจทก์ และนาย ข. กับพวกจำเลย (คดีหมายเลขที่ 1012/2542 ยื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2542) ซึ่งอยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้อง อันเป็นเหตุที่อาจทำให้การพิจารณาตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่เป็นกลางทำให้เจ้าหน้าที่หรือกรรมการจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชขอหารือว่า การกระทำของ นาย ค. และนาย ก. กรณีที่มีการเสนอเรื่องต่อมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอบหาข้อเท็จจริงในการกระทำของกรรมการบริหารสโมสรสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชตามข้อ 24 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชว่าด้วยสโมสรสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2534 และอยู่ในระหว่างการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงดังกล่าว แล้ว นาย ค. และนาย ก. ได้ดำเนินการให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ เข้าชื่อเสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง การดำเนินการให้บุคลากรเข้าชื่อเสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัยในลักษณะดังกล่าวเป็นการกระทำที่ถูกต้องสามารถกระทำได้หรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวแล้ว
มีความเห็นสรุปได้ดังนี้

1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง เป็นเพียงการแต่งตั้ง
คณะกรรมการเพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริงทั่วไปว่ามีมูลกรณีของการกระทำที่ก่อให้เกิด
ความแตกแยกในหมู่สมาชิกของสโมสรสภายุทธราชจริงหรือไม่ เท่านั้น ยัง
มิได้มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดโดยเฉพาะ ดังนั้น คำ
สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองตาม
นิยามในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539
และเมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงดังกล่าว มิใช่คำสั่งทางปกครอง
จึงย่อมไม่มีสิทธิคัดค้านอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชและไม่มีสิทธิ
อุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว

2. เมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงดังกล่าว ไม่เป็นคำ
สั่งทางปกครอง และการสอบสวนหาข้อเท็จจริงดังกล่าวก็ยังมีขั้นตอนของการ
พิจารณาทางปกครอง จึงไม่มีคู่กรณีตามนิยามในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธี
ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ดังนั้น จึงไม่มีสิทธิขอตรวจเอกสารเพื่อการ
โต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติวิธี
ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539

3. สำหรับปัญหาการกระทำของอาจารย์ประจำที่ได้ดำเนินการให้บุคลากร
เข้าชื่อเสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัยในลักษณะดังกล่าว เป็นการกระทำที่ถูกต้องและ
สามารถกระทำได้อหรือไม่เห็น เห็นว่า คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมี
อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทาง
ปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนั้น การพิจารณาปัญหาดังกล่าวจึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่
ของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง จึงเห็นควรไม่รับประเด็นข้อหาเรื่องนี้
ไว้พิจารณา

เรื่องเสร็จที่

เรื่อง

หน่วยงานที่ขอหารือ

ข้อเท็จจริง

853/2542

การร้องขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ.2539

นายวิบูลย์ กวีเกียรติคุณ

นายวิบูลย์ กวีเกียรติคุณ ได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ว่าคณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ และขอให้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีหนังสือเรียกเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวมาชี้แจงโดยได้ยื่นเรื่องต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร 0201/14844 ลงวันที่ 21 กันยายน 2542 ส่งเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการต่อไป

สรุปความเห็น

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า

คณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินเข้าไปดำเนินการแทนกรรมการบริหารของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนนคร จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิใช่หน่วยงานของรัฐ ดังนั้น การเข้าไปดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว จึงไม่ใช่การกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ เรื่องที่ นายวิบูลย์ กวีเกียรติคุณร้องขอ จึงมิใช่ความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทางปกครองและไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการที่จะรับไว้พิจารณาได้

